



naslovna

hrvatski
europski
američki
festivali

knjige
časopisi
povijest
dvd arhiv
feljton

o nama
impressum
kontakt
potpora

kulisa.eu

KINEMATOGRAFSKI FENOMEN S VIŠE OD 80 PREDSTAVNIKA

1. Hrvatski nezavisni film – David protiv Golijata: Uvod



Piše:



Zlatko
Vidačković

kritike i eseji

- filmska glazba
- feljton: film i društvo
- feljton: motiv smrti u filmskoj umjetnosti
- feljton: svjetska književnost i film
- feljton: hrvatska književnost i film
- feljton: hrvatski nezavisni film



traži

Hrvatski nezavisni film predstavlja kinematografski fenomen koji se izdvaja ne samo po tome što nastaje izvan institucionalnih okvira državne potpore, nego i po distanciranju od ustaljenih normi i dominantnih diskursa u hrvatskom dugometražnom igranom filmu. Ova filmska struja često se odlikuje visokom razinom tematske i stilske inovativnosti, kao i eksperimentiranjem s filmskim tehnikama, dok pojedini naslovi demonstriraju značajnu socijalnu angažiranost. Unatoč činjenici da su određeni nezavisni filmovi zabilježili izvanredne uspjehe kod publike, kritike ili na Pulskom filmskom festivalu, velika većina ovih djela ostala je u sjeni, zbog dominacije produkcija s višim proračunima, financiranih iz javnih izvora.

Nezavisni film igrao je ključnu ulogu u očuvanju kontinuiteta i dinamike hrvatske kinematografije tijekom razdoblja kada je tzv. natječajna produkcija iskusila kvalitativne ili kvantitativne zastoje. U devedesetim godinama 20. stoljeća, nezavisni film postupno se afirmirao, a među prvim značajnim primjerima ističe se *Mondo Bobo* Gorana Rušinovića, koji se stilistički oslanja na američki nezavisni film, osobito radove Jima Jarmuscha, te na revitalizaciju Novog vala. U prvim desetljećima 21. stoljeća, nezavisna produkcija doživljava značajan uzlet, pri čemu je film *Fine mrtve djevojke* Dalibora Matanića postao prvi hrvatski film nakon osamostaljenja koji je istovremeno osvojio nagrade žirija, publike i kritike.



Među najvažnijim ostvarenjima hrvatske nezavisne kinematografije ističe se film *Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine* iz 2005. godine, koji je prvi hrvatski igrani film realiziran u skladu s principima danske Dogme, koristeći digitalnu kameru iz ruke. Godine 2007., Kristijan Milić postiže zapažen uspjeh s filmom *Živi i mrtvi*, dok 2010. Nevio Marasović predstavlja *Show Must Go On*, apokaliptični futuristički film. Godine 2012., film *Pismo o čači* Damira Čučića, koji kombinira igrani, dokumentarni i eksperimentalni pristup, potvrđuje daljnju relevantnost nezavisne produkcije. U navedenim primjerima, filmovi proizvedeni izvan sustava državne potpore nadmašili su konvencionalne i financijski superiorne produkcije, osvajajući prestižne nagrade poput Velike Zlatne Arene i Oktavijana.

U razdoblju između 2011. i 2012. godine, nezavisni filmovi značajno su pridonijeli hrvatskoj kinematografiji, udvostručivši godišnju produkciju dugometražnih filmova (sa 5 na 10), dok je Hrvatski audiovizualni centar pružao dodatnu financijsku potporu kroz sredstva za postprodukciju. Iako u manjem opsegu, nezavisni film ostaje prisutan u i kasnijim godinama, potvrđujući svoj značaj kao vitalna komponenta hrvatske kinematografije do današnjih dana.



U fokusu feljtona su nezavisni filmski umjetnici, producenti i redatelji, koji su ulagali vlastiti novac kako bi stvorili filmska ostvarenja u državi u kojoj je film dominantno državno dotirana umjetnost. Ovim feljtonom kroz niz novinarskih eseja ukazat će se na kvantitativnu, kvalitativnu i stilsku važnost nezavisnog filma unutar hrvatske kinematografije i istražiti brojni produkcijski i umjetnički pothvati nezavisnih filmaša, trendovi, kritička recepcija te najznačajniji producenti i autori. Feljton želi potaknuti nove i pomoći već postojećim istraživačima hrvatske nezavisne filmske produkcije u daljnjem radu, kao i studentima filma i filmofilima, te budućim filmašima, a informativno je značajan jer nezavisni film do sada nije bio predmet opsežijeg istraživanja. U pripremama za feljton bavili smo se proučavanjem arhivske novinske građe, analizom 80 hrvatskih nezavisnih dugometražnih filmova, obavljanjem dubinskih intervjua i uzimanjem izjava od najvažnijih osoba nezavisne hrvatske kinematografije u proučavanom razdoblju.

U sklopu feljtona bit će obrađene sljedeće teme:

1. Uvod: Kinematografski fenomen s više od 80 predstavnika
2. Od *Nausikaje* do *Marginalaca*, *Belle biondine* i *zlatnih godina*: Ukratko o najrelevantnijim redateljima i producentima, neprikazanom filmu Danijela Marušića i razdoblju 2011.-2012.
3. Nezavisni film devedesetih: *Nausikaja* Vicka Ruića, *Mondo Bobo* Gorana Rušinovića, *U okruženju* S. Sabljaka
4. Najvažniji projekti Joze Patljaka: *Ta divna splitska noć*, *Sami*, *Fine mrtve djevojke*, *Jozef 5.* *Jakov Sedlar*, rijetki desničar među nezavisnima (*Gospa*, *Agonija*, *Fergismajniht*, *Sjećanje na Georgiju...*)
6. Povratak otpisanog: *Što je Iva snimila 21. listopada 2003. godine* Tomislava Radića
7. Neuspjeh povratak velikog veterana Fadila Hadžića: *Lopovi prve klase*, *Doktor ludosti*, *Zapamtite Vukovar*
8. Nezavisni projekti Nevija Marasovića: *Show Must Go On*, *Goran*, *Vis-à-vis*
9. Filmografija Anđela Jurkasa – od romansi u prvom licu do filma bez dijaloga
10. Hit-komedije Ljubomira Kerekeša: *Ufuraj se i pukni* i *Marginalci*.

© Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 22. kolovoza 2024.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti. Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.